

Շեմային քննություն՝ Վիճակագրություն

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների գիտություն» կրթական ծրագրի մագիստրատուրայի 2023-2024 ուսումնական տարվա ընդունելության շեմային քննության

1. Վիճակագրության գիտության առարկան և մեթոդը
2. Վիճակագրական դիտարկման կազմակերպական ձևերը, տեսակները և եղանակները
3. Դիտարկման սխալներ: Տվյալների ստուգում և հավաստիության գնահատում:
4. Վիճակագրական դիտարկման կազմակերպման հիմնախնդիրները ժամանակակից պայմաններում:
5. Վիճակագրական ամփոփում և խմբավորում
6. Վիճակագրական խմբավորման տեսակները
7. Վիճակագրական ցուցանիշներին ներկայացվող պահանջները՝ տեսական հիմնավորում, համադրելիություն, հավաստիություն:
8. Վիճակագրական ցուցանիշների արտահայտման ձևերը՝ բացարձակ, հարաբերական և միջին մեծություններ:
9. Բացարձակ մեծությունների տեսակները, դրանց նշանակությունը և ստացման եղանակները:
10. Հարաբերական մեծությունների տեսակները, դրանց հաշվարկման եղանակները և արտահայտման ձևերը:
11. Բաշխման շարքեր և դրանց հիմնական բնութագրիչները
12. Միջին թվաբանական, նրա հաշվարկման սկզբունքները
13. Հարմոնիկ և երկրաչափական միջիններ
14. Կառուցվածքային միջիններ
15. Միջին թվաբանականի հիմնական հատկությունները
16. Վարիացիան բնութագրող ցուցանիշները
17. Դիսպերսիայի տեսակները և դրանց գումարման կանոնը
18. Միջին թվաբանականի և դիսպերսիայի հաշվարկը 'մոմենտներ'-ի եղանակով
19. Ընտրանքային մեթոդը և մեծ թվերի օրենքը
20. Պատահական ընտրանքը, դրա միջին և սահմանային սխալների հաշվարկը
21. Մեխանիկական ընտրանքը, դրա միջին և սահմանային սխալների հաշվարկը
22. Տիպական ընտրանքը, դրա միջին և սահմանային սխալների հաշվարկը
23. Սերիական ընտրանքը, դրա միջին և սահմանային սխալների հաշվարկը
24. Ընտրանքի անհրաժեշտ ծավալի որոշումը

25. Կապերի ուսումնասիրման վիճակագրական մեթոդները
26. Կոռելյացիոն կապերի սերտության աստիճանը բնութագրող ցուցանիշները
27. Ռեգրեսիայի հավասարումները և դրանց պարամետրերի հաշվարկումը փոքրագույն քառակուսիների մեթոդով
28. Դինամիկայի շարքեր, դրանց տեսակները: Դինամիկայի շարքերի միակցումը
29. Դինամիկայի շարքերի վերլուծական ցուցանիշները
30. Դինամիկայի շարքերի հարթեցումը սահող միջինների մեթոդով
31. Սեզոնային տատանումների ուսումնասիրությունը (սեզոնայնության ինդեքսներ)
32. Անհատական և ընդհանուր ինդեքսներ
33. Ընդհանուր ինդեքսների կառուցումն ագրեգատային եղանակով
34. Միջին ինդեքսներ, դրանց կառուցման սկզբունքները
35. Բազիսային և շղթայական ինդեքսներ
36. Փոփոխական կազմով, կայուն կազմով և կառուցվածքային տեղաշարժերի ինդեքսներ
37. Պատահական մեծություն
38. Պատահական մեծության բաշխման ֆունկցիան
39. Դիսկրետ պատահական մեծության հիմնական բնութագրիչները՝ մաթեմատիկական սպասում, դիսպերսիա, ստանդարտ շեղում
40. Անընդհատ մեծության հավանականության բաշխման խտություն
41. Զրոյական և այլընտրանքային հիպոթեզներ
42. Թեստային վիճակագրության կրիտիկական արժեք: Հիպոթեզների հերքման և ընդունման տիրույթներ:
43. Վստահելիության միջակայքերի կառուցման և հիպոթեզների ստուգման միջև կապը
44. Նշանակալիության դիտվող մակարդակի (p-արժեքի) կիրառում
45. Բնակչության թվի և տեղաբաշխման ուսումնասիրությունը
46. Բնակչության բնական շարժի ցուցանիշները
47. Բնակչության մեխանիկական շարժի (միգրացիայի) ուսումնասիրությունը
48. Աշխատանքի շուկայի վիճակագրական ցուցանիշները
49. Զբաղվածության և գործազրկության վիճակագրական ցուցանիշները
50. Աշխատողների թվի ցուցանիշները և դրանց միջինների հաշվարկը
51. Աշխատանքի արտադրողականության էությունն ու նշանակությունը, դրա վիճակագրական ուսումնասիրության խնդիրները
52. Աշխատանքի արտադրողականության մակարդակի և դինամիկայի չափման վիճակագրական մեթոդներ
53. Հիմնական միջոցները և դրանց դասակարգումը
54. Հիմնական միջոցների օգտագործման ցուցանիշները
55. Շրջանառու միջոցները և դրանց օգտագործման ցուցանիշները
56. Արտադրության նյութատարության վերլուծությունը
57. Արտադրության սահմանները ԱՀՀ-ում: Շուկայական և ոչ շուկայական արտադրություն
58. ՀՆԱ-ն և դրա հաշվարկման մեթոդները
59. ՀՆԱ-ի հաշվարկը համադրելի գներով
60. ԱՀՀ-ի հիմնական հաշիվները
61. Աշխատավարձի մակարդակի և դինամիկայի ցուցանիշները

62. Աշխատավարձի ֆոնդի փոփոխության վրա ազդող գործոնների վերլուծությունը
63. Շրջանառության ծախսերի վիճակագրական ուսումնասիրությունը
64. Արտադրանքի ինքնարժեքի մակարդակի և դինամիկայի ցուցանիշները
65. Բնակչության կենսամակարդակի գնահատման վիճակագրական ցուցանիշները
66. Տնային տնտեսությունների եկամուտների և ծախսերի ցուցանիշները
67. Բնակչության սոցիալական ապահովության և սոցիալական պաշտպանվածության վիճակագրական ցուցանիշները
68. Պետական բյուջեի վիճակագրական ցուցանիշները
69. Դրամաշրջանառության վիճակագրական ցուցանիշները
70. Ապահովագրության մեջ տարիֆային դրույքաչափերի հաշվարկը
71. Համախառն բերքի և բերքատվության ցուցանիշները
72. Գյուղատնտեսական արտադրանքը և նրա արտահայտման ձևերը
73. Ապրանքաշրջանառության կատեգորիաները և առք ու վաճառքի ակտերը
74. Գների վիճակագրության ցուցանիշների համակարգը

Գրականության ցանկ

1. Ազգային հաշվետարություն: Ուսումնամեթոդական օժանդակ ձեռնարկ/ Ն.Հ. Ենգիբարյան. – Եր.: Հեղինակային հրատարակություն, 2014 – 100 էջ:
2. Գևորգյան Ռ.Վ. Ժամանակային շարքերի վերլուծություն և կանխատեսում: Դասախոսությունների տեքստ, Երևան: [Մեկնարկ](#), 2017, 94 էջ:
3. Կիրառական վիճակագրության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ /Մ. Է. Մովսիսյան, Ռ.Վ. Գևորգյան, Ա. Յու. Շիրինյան, Ա.Ս. Մատինյան, Երևան; Տնտեսագետ, 2018, 250 էջ:
4. Հակոբյան Կ.Հ. Վիճակագրության տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ, - Եր. ԵՎՐԱՍԻԱ, 2004թ. – 232 էջ:
5. [Շիրինյան, Ա.Յու.](#) Կիրառական վիճակագրություն: Դասախոսությունների տեքստ, Երևան: [Մեկնարկ](#), 2017, 100 էջ:
6. Ֆիդանյան Լ.Ա. Բիզնես վիճակագրություն : Դասախոսությունների տեքստ, Երևան: [Մեկնարկ](#), 2018, 98 էջ:
7. Հակոբյան Կ. Սոցիալ-տնտեսական վիճակագրություն: Յունիթ 1: Եր. «ԵՄԳՄՀ», 2004թ. – 96 էջ:
8. Батракова Л.Г. Теория статистики: учебное пособие для студентов / Л. Г. Батракова. - Москва: КноРус, 2013. - 527 с.

9. Гмурман В.Е. Теория вероятностей и математическая статистика: учеб. пособие для студ. вузов. - 12-е изд., перераб. и доп. - М.: Юрайт, 2011. - 480 с.
10. Ефимова М. Р. Общая теория статистики: учеб. для студ. вузов. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2011. - 413 с.
11. Теория статистики с элементами эконометрики: учебник для академического бакалавриата/ под ред. В.В. Ковалева. - М.: Издательство Юрайт, 2014. - 670 с.
12. Курс социально-экономической статистики: учебник для вузов / под ред. М. Г. Назарова .- 6-е изд., испр. и доп. - М.: Омега - Л, 2007. - 984 с.
13. Микроэкономическая статистика: Учебник /под ред. С.Д. Ильенковой.-М.: Финансы и статистика, 2004г. - 544с.
14. Сигел, Эндрю, Практическая бизнес-статистика.: пер. с англ. - М. : Издательский дом "Вильямс", 2002. - 1056 с.
15. Социально-экономическая статистика: учебник/ под ред. М.Р. Ефимовой.- 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Юрайт, 2011. - 592 с.
16. Статистика: Учебник для вузов/ Под ред. И. И. Елисеевой.- СПб.: Питер, 2010.- 368 с.
17. Статистика для менеджеров с использованием Microsoft Excel / Леван, Стефан, Кребиэль, Беренсон/, Москва - Петербург - Киев, 2005. - 1313 с.
18. Экономическая статистика: учебник / Под ред. Ю.Н. Иванова. - М.: ИНФРА-М, 2010. - 736 с.
19. Basic Business Statistics: Concepts and Applications, Mark L. Berenson, David M. Levine, Timothy C. Krehbiel, Pearson, 2012, 859 p. Complete Business Statistics (The Mcgraw-Hill/Irwin Series), 7th Edition, Amir Aczel, Jayavel Sounderpandian, 2009, 859 p.
20. Greene William H. Econometric Analysis. 5th ed. - New York: Pearson Education International, 2003.